

pisalo in govorilo, a vsaj pri nas pa ubogo malo storilo. Kdor ima priliko opazovati ljudske šole, mi bo pritrdil, da kakor poprej, tako je tudi zdaj, in da tako bo menda tudi ostalo, da bo poduk v kmetijstvu, ki bi moral biti eden prvih predmetov, vedno uboga para v šoli, če ne bo visoka vlada kaj bolj izdatnega v prospeh tega poduka zaukazala, ter tudi potem ostro pazila, da se bodo njeni ukazi djansko spolnovali.

Res je, da se tu pa tam marljivo podučuje mladina v kmetijstvu, a vspeh je zavoljo slabih razmer, posebno ker je tak nauk prost nauk, silno majhen. Tudi jaz sem se uže nekaj let ukvarjal s tem podukom; zategadel to, kar bom tukaj povedal, ni domišljija, ampak skušena reč. Prvikrat sem se mislil poduka kmetijstva lotiti uže leta 1869., pa moj tedanji okrajni poglavar mi je prepovedal, češ, da nisem bil ta čas še v nobeni kmetijski šoli, tako pa — si je naš mož mislil — gotovo sam nič ne umeš. Kmalu potem sem bil toliko srečen, da sem prišel v kmetijsko šolo za učitelje v Gradec, tedaj je tudi odpadla skrb okrajnega poglavarja; meni se pa vendar še ni posrečilo priti do tega, da bi smel učiti to, česar sem najbolj želel. Nekemu duhovnemu gospodu se to ni dopadlo, da bi bolj odraščene ljudi v šolo vabil, in ker je on v dotični občini vso veljavo imel, je bilo moje prizadevanje zaman. Sreča, kmalu sem prišel v drugo faro, kjer sem se lotil poduka v kmetijstvu brez zapreke, a tudi brez vsake podpore. Za ta poduk sem porabil čas, ko so ljudje čakali popoldanske službe Božje, zato sem imel med poslušalci precej gospodarjev in gospodinj, ki so se res za ves nauk zanimali in tudi svoje praktične skušnje odkritosrčno mi razodevali. Ker sem imel sam nekoliko zemljišča, tudi par repov v hlevu in lepo število panjev v čebelnjaku, mi je bilo mogoče ljudem tudi marsikaj dejansko pokazati. Opazil sem kmalu, da dejansko moje gospodarstvo daje ljudem zaupanje do mene in vero v nauke, katere sem jim razkladal. Al ravno s podukom v kmetijstvu sem si, ker sem napake brezobzirno grajal, nakopal v tistem kraju mogočnega sovražnika na vrat, kateri si je na vso moč prizadjal, da se me je znebil. Treba je bilo komaj pričeto delo zopet pustiti, ter iti tje, kamor so hoteli moji viši, ne pa jaz. Tudi v svojem novem bivališči sem se lotil kmetijskega poduka, vendar tu nisem imel toliko odraščanih učencev, ampak le bolj učence iz ponavljavne šole, kar sem pa tudi za prav in koristno spoznal. Pri teh se mi vsaj ni bilo bati zamere, če sem grajal tamošnje gospodarske napake. Al ker sem iz skušnje vedel, da kmečka mladina le takrat v šolo hodi, kedar mora, če jej je pa na prosto voljo dano v šolo hoditi, se jej le prerada umakne, sem se poslužil neke zvijače, ter sem na poseben način skušal ponavljavne učence in učenke, ki so ponavljavno šolo imeli ob četrkih, tudi ob nedeljah v šolo vabiti k kmetijskemu poduku. Nekoliko časa je bilo dobro; a ko so otroci spoznali, da onim, ki nočejo ob nedeljah v šolo hoditi, nihče nič ne reče, so se pričeli šoli umikati, in le težko sem jih pridržal, da nisem govoril praznim klopém. Skusil sem tedaj tudi v tem kraju, da se pravega vspeha v kmetijskem poduku ni nadjati, dokler nauk kmetijstva za ponavljavne šole ne bode obligaten nauk. Kar sem skusil tedaj, to skušam tudi zdaj na Dolenjskem, kajti resnica je, ki se ne dá tajiti, da priproste ljudi je treba k dobremu siliti, dokler sami ne sprevidijo, da jim bo to, kar se jim ponuja, res tudi hasnilo. To velja od kmeta kakor od obrtnika v mestu.

(Dalje prihodnjič.)

Na hvalo belanskim govedom.

V časniku „Wiener landw. Zeitg.“ beremo članek, ki se nam vreden zdi, da ga na hvalo belanskim govedom „Möllthaler Rind“*) v posnetku priobčimo tudi v našem listu. Tako-le se glasi:

V prvi vrsti goved, katere se odlikujejo po obilni molzi in se dobro spitati (odebeliti) dadó, stojijo pincgavska in belanska goveda. Krava belanska daje pri dobri krmi in postrežbi vsako leto osemkrat več mleka, kakor je težka, — tedaj ni boljše mlekarice, kakor je belanska.

Belanska goveda izvirajo od pincgavskih, le da niso tako težka in da še več mleka dadó, kakor pincgavska. Zato bodo belanska goveda čedalje bolj obrajtana in segali bodo živinorejci zmerom bolj po njih. Tudi pincgavska goveda so velike hvale vredna, al le bolj za hribovske ali planinske kraje, ne pa za doline in ravnine, in sicer zato ne, ker pincgavske krave po tretjem teletu niso več za pleme, vendar ni pincgavska živina po svoji naravi sama tega kriva, ampak kriva je tega preobilna krma in pa to, če mora preveč v hlevu bivati in malo pride na prosti zrak, kar se ne ujema z naravo planinskih goved, ki se morajo veliko gibati pod milim nebom.

Gospod Fr. Reiter iz Leinah poroča v „Wiener landw. Zeitg.“, da je najboljši čas za nakupovanje belanskih goved do konca tega meseca, ko se enoletne in 1½ leto stare telice dobivajo po nizki ceni okoli 70 goldinarjev.

Priporočilo „svetle pšenice“. **)

Iz Rudnika pod Ljubljano.

Lanske „Novice“ so v 37. listu prinesle novico o pšenici „svetla pšenica“ (Glanzweizen) imenovani, katera se dobiva pri grofu Gustavu Auerspergu v Mokricah na Dolenjskem. Brž sem si naročil hvaljene pšenice ¼ hektolitra, to je, 25 litrov za poskušnjo. Naj danes poročam, kako se mi je obnesla. Vsejal sem jo ne ravno v najboljšo, a tudi ne v najslabšo zemljo, bila je toraj srednje vrste zemlja. Vsejana je bila redko in potem očiščena plevela, kakor druga domača pšenica. Cvetela in zorela je res 14 dni kasneje. Imela je močne bilke in težke, izvrstno lepe klasove, tako, da so jo, ker je njiva ob potu, memo gredoči zarad lepote kar občudovali. Ko smo jo poželi, posušili in omlatili, sem dal zmeriti in stehtati zrnje, katerega se je bilo iz 25 litrov semena pridelalo 322 litrov, ali po stari meri rečeno, iz 13 bokalov 10½ mernika. Gotovo bi je bilo pa še precej več bilo, če bi mi je ne bili ljudje v klasji toliko potrgali, ki so jo drugim kazat nosili. Mernik te pšenice je tehtal 47 funtov. Dal sem jo mleti, njena moka ni nič manj lepa, pa tudi nič manj je ni bilo od domače, ampak še lepša in več je je bilo. Tudi kruh je iz nje tako dober, kot iz domače.

To je moja enoletna lastna skušnja o tej pšenici, o kateri poročila nisem ne za las pretiral. Vsaka no-

*) Bela, po nemški Möll, je reka na Koroškem, ki se izliva v Dravo; ona teče med gorami po dolini, ki se po njej Belanska dolina, nemški Möllthal imenuje. Tu izrejajo ta velike hvale vredna goveda, ki so izprva le-sem prišla iz Pincgava na Salburškem. Zato so si pincgavska in belanska goveda (rudeča in belo-pisana) zelo podobna, le da so pincgavska težja kakor belanska.

**) Lepa hvala za poročilo, ki ima toliko več veljave, ker se popolno vjema s skušnjo na vrtu družbe kmetijske, tudi v današnjem listu naznanjeni. Vred.